

بررسی نقش شورای معتمد محل در ارتقاء امنیت اجتماعی

تاریخ پذیرش: 1397/01/23

تاریخ دریافت: 1396/11/09

حسین رحمتی،¹ حامد گیوتاج،² محمدعلی طالبی³

از صفحه 221 تا 250

چکیده

زمینه و هدف: نهادهایی مانند شوراهای معتمد محل می‌توانند با در دست داشتن اعتماد مردمی این تعامل دو سویه را تقویت و در جهت حفظ و ارتقاء امنیت محلات و تعامل با سازمان‌های کلان‌تر از جمله پلیس نقش مؤثری را داشته باشند. لذا هدف از این تحقیق بررسی نقش شورای معتمد محل در ارتقاء امنیت اجتماعی و سنجش عملکرد شورا در بُعد امنیتی است.

روش‌شناسی: تحقیق حاضر از نظر هدف تحقیقی کاربردی است و از نظر روش یک تحقیق توصیفی-پیمایشی می‌باشد. جامعه آماری مورد نظر، جمعیت 860 هزار نفری منطقه 4 شهر تهران می‌باشد. روش نمونه‌گیری تصادفی ساده و حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران 384 به دست آمد.

یافته‌ها: بین سه مؤلفه مورد مطالعه، مؤلفه آگاهی از قوانین دارای بیشترین اهمیت و تأثیرگذاری و در ادامه عملکرد نیروی انتظامی و نهایتاً مؤلفه عملکرد شورای معتمد محل از اهمیت پایین‌تری برخوردار هستند.

نتیجه‌گیری: عملکرد شورای معتمد محل با توجه به مشکلاتی که در ساختار آن وجود دارد و ناآشنایی بسیاری از مردم با آن کمترین تأثیر را دارد. به نظر می‌رسد قوه قضاییه و وزارت کشور با آموزش و ایجاد ارتباط با ارگان‌های اجرایی می‌تواند این نقش را پررنگ‌تر و این نهاد را در این راستا کارا تر کند.

واژه‌های کلیدی: امنیت اجتماعی، نیروی انتظامی، عملکرد قوانین، شورای معتمد محل.

1- کارشناس ارشد پژوهش علوم اجتماعی، دانشگاه آزاد اسلامی، مدرس دانشگاه علوم انتظامی امین، M.parham.1392@gmail.com

2- کارشناس ارشد مدیریت دولتی، گروه مدیریت، دانشگاه پیام نور، مدرس مرکز آموزش شهید دستغیب ناجا- جهرم، hamedgivotaj@gmail.com

3- کارشناس ارشد مشاوره و راهنمایی، دانشگاه علوم و تحقیقات یزد، پژوهشگر ناجا، بنیاد نخبگان نیروهای مسلح، Mersad6868@gmail.com

وقتی از امنیت محله‌محور صحبت می‌کنیم، اسلام مسئولیت را متوجه فرد می‌کند. باید در قدم اول بتوانیم امنیت فرد محور ایجاد کنیم. اگر امنیت محله‌محور موضوع بحث ماست به این دلیل است که ما باید از هسته اولیه جامعه شروع کنیم. خانواده- محله- شهر- استان- کشور و ... ما باید در روش‌ها، رفتارهای عمومی و ... بازنگری کنیم. از واژه امنیت محله‌محور برداشت‌های مختلفی می‌شود، اما در واقع این بحث منطبق می‌شود بر روی مردم. امنیت مردم محور و جامعه‌محور؛ یعنی اگر پلیس برای مثال ده وظیفه در بحث امنیت دارد چند تا از آن‌ها را بر دوش مردم بگذارد. چون با توجه به محدودیت منابعی که وجود دارد و با توجه به ضرورت‌هایی که امروزه به رسیدگی‌های پلیسی داریم، نیروی پلیس نباید صرف هر جرمی شود و در برخی از مسائل می‌توان از خود مردم کمک گرفت در اینجاست که شورای معتمد محل و عملکرد آن می‌تواند نقش خود را به خوبی در ارتقاء امنیت اجتماعی ایفا کند.

گیدنز امنیت اجتماعی را شامل تمهیداتی جهت حفظ زندگی اعضای یک جامعه و سپس حفظ راه و روش زندگی آنان می‌داند نهایت آن که امنیت اجتماعی عبارتست از رهایی از اضطراب و تعقیب ایمنی مثلاً یک گروه اجتماعی نظیر خانواده یا یک مجمع قومی، مذهبی و غیره. به همین مقیاس ناامنی به معنای وجود تهدید و تعرض علیه فرد، جامعه یا کشور است و ناامنی اجتماعی از نظر لغوی به معنی وجود تهدید و تعرض نسبت به جامعه و اجزا تشکیل دهنده آن شامل فرد، خانواده، گروه و هویت آن‌هاست (گیدنز، 1373: 112).

از طرفی بی‌شک هرگونه بهبود در ساختار شهری تنها با نگاه به محلات شهری به عنوان بخش‌هایی توانمند در تحقق به اهداف افزایش کیفیت زندگی ممکن می‌شود. می‌توان به برخی نقش‌های شورای معتمد محل در این راستا اشاره کرد: 1) نظارت و کنترل و هدایت همگانی، 2) مشارکت‌سازی و بهره‌گیری از توانمندی محله‌ای، 3) تعیین استراتژی راهبردی. با اعمال نظارت و کنترل رسمی و غیر رسمی توسط نیروهای پلیس و نیروهای مردمی بر سطح محلات می‌توان امنیت را در آن‌ها ایجاد نمود. اما تغییر باورهای فرهنگی و اجتماعی شهروندان در رابطه با رفتارهای پر خطر، آسیب‌ها و جرایم

اجتماعی محله نیاز به برنامه‌های متعدد دارد و این تغییرات در طولانی مدت رخ خواهند داد. از طریق حضور نیروی انتظامی و نیروهای داوطلب مردمی می‌توان از فعالیت فروشندگان مواد مخدر و افراد شرور جلوگیری کرد. همچنین با نظارت غیررسمی و مشارکت داوطلبانه مردم از طریق برنامه‌ریزی برای حضور گروه‌های اجتماعی مختلف، امنیت اجتماعی محله تأمین خواهد شد. زمینه‌سازی برای جلب مشارکت اجتماعی شهروندان محله در برنامه‌های امور محله و تقویت نظارت غیررسمی برای جلوگیری از انحرافات و جرائم و ناامنی و همچنین آموزش، اطلاع‌رسانی، آگاهی به شهروندان و ایجاد اعتماد اجتماعی در بین مردم نسبت به عملکرد نیروهای انتظامی و مسئولین محلی ضروری است و اینجاست که ارتباط بین عملکرد شورای معتمد محل و امنیت شکل می‌گیرد، میزان احساس امنیت و آسودگی و آرامش مردم در خانه‌های خود یا از قدم زدن در کوچه‌ها و خیابان‌های شهر در طول شبانه روز ملاحظه می‌شود که این شاخص به طور مستقیم با مقوله امنیت ارتباط داشته است. و یا حضور فعال فرد به عنوان میانجی‌گر در حل اختلافات و منازعات موجود میان آشنایان، همسایه‌ها کاملاً واضح است که تا حدود زیادی مشارکت افراد جامعه در حل و فصل منازعات و یا در کل برقراری امنیت محله خود از ارکان اصلی رویکرد امنیت محله محور می‌باشد. از آنجایی که تأمین امنیت یکی از دغدغه‌های مسئولین دولتی و مردم است، سازمان‌های خرد از جمله پلیس نقش بسزایی در حفظ امنیت و ارتقاء آن دارند. همچنین سازمان‌های خرد دیگری نیز وجود دارند که نقش واسط مردم و دولت را ایفا می‌کنند به گونه‌ای که در یک تعامل چند سویه با مردم از طریق مشارکت عمومی مردمی در محلات می‌توانند کمک بسزایی به سازمان‌هایی از جمله پلیس و نهادهای امنیتی در حفظ و ارتقاء امنیت عمومی داشته باشد به گونه‌ای که پلیس و نهادهای امنیتی را در این زمینه یاری نمایند. یکی از این سازمان‌های خرد شورای معتمد محل می‌باشد. در این بین، ضرورت وجود دارد تحقیقی در این زمینه صورت گرفته تا در پایان نقش این سازمان خرد شورای معتمد محل در ارتقاء امنیت عمومی مورد ارزیابی قرار گیرد (گیدنز، 1373: 114).

از مهم‌ترین کارکردهای رویکرد محله محوری احیای هویت محلات قدیمی و ایجاد هویت جدید برای محلات تازه شکل گرفته است. چرا که هویت افراد با هویت محله آن‌ها عجین شده است و این محلات هستند که هویت افراد را شکل می‌دهند و زمینه

مناسب را برای پیش‌گیری از جرم فراهم می‌کنند (افشارکهن، 1382: 21). در این پژوهش به دنبال بررسی این موضوع هستیم که آیا میزان امنیت اجتماعی در منطقه 4 شهر تهران با توجه به بُعد عملکرد شورای معتمد محل در حد مطلوب می‌باشد؟

بیان مسأله

از مدت‌ها پیش و در پی گسترش برخی ناهنجاری‌های اجتماعی همچون اقدامات شرارت‌بار در برخی صحنه‌ها و مزاحمت برای نوامیس مردم، وقوع صحنه‌های خشونت‌بار و تعرض افراد ماجراجو و شرور، حرکت‌های سازمان‌یافته برای گسترش مفاسد اجتماعی و دام گستردن برای کشاندن دختران و پسران جامعه به کام فساد، سرقت‌های مسلحانه و خیابانی، اشاعه‌ی اعتیاد و قاچاق مواد مخدر، ناامن کردن اماکن تفریحی و بوستان‌ها و پارک‌ها برای خانواده‌ها، پدیده زنان خیابانی و... نمودهای تازه‌ای از فقدان امنیت در جامعه بروز کرده است. اگر چه ریشه بسیاری از این ناهنجاری‌ها را باید در مسائل و مشکلاتی چون فقر، فساد، تبعیض و شکاف‌های طبقاتی در بین جزیره‌های فقر و قطب‌های ثروت و همچنین پدیده‌ای چون بیکاری دانست و این انتظار را با تأکید مطرح کرد که دولت و مجلس برای سوزاندن ریشه‌های این ناهنجاری‌ها باید برنامه‌ریزی و تلاش خود را مضاعف سازد، به نظر می‌رسد سوزاندن ریشه‌ها و خشکاندن شاخه‌های چنین ناهنجاری‌هایی باید از دوران طفولیت انسان‌ها آغاز شده و توسط خانواده‌ها انجام شود تا در نتیجه این اقدام، جامعه سلامت و امنیت خود را باز یابد (آزر، 1379: 21).

این چالش‌ها سبب می‌شود که در کشور ایجاد ارگان‌ها و شوراهایی که به ارتقاء امنیت اجتماعی بیانجامد از اهمیت فراوانی برخوردار باشد. در این راستا شورای معتمد محل یکی از این ارگان‌ها می‌باشد. از طرفی امنیت یکی از مباحث مهم در علوم اجتماعی و دغدغه مسئولین اجرایی در سطوح ملی و سازمان‌های جهانی است. راههای ایجاد، حفظ و ارتقاء امنیت همواره از سوی دست‌اندرکاران سیاسی در سطوح ملی و منطقه‌ای و جهانی مورد بحث و بررسی قرار گرفته و می‌گیرد. در کشور ما تأمین امنیت و ارتقاء آن در سطوح مختلف همیشه یکی از دغدغه‌های مسئولین محترم کشور به خصوص مقام معظم رهبری بوده است. در این راستا مسئولین دولتی به منظور تحقق امنیت پایدار کشور، مسئله ارتقاء امنیت را در جامعه پیگیری نموده‌اند. انسان‌ها

می‌کوشند به طریقی امنیت خود را تأمین کنند. آنان در صحنه زندگی جمعی برای رهایی از تهدیدات به ناچار درگیر نزاع و کشمکش با یکدیگر می‌شوند. از این لحاظ نیاز به وجود یک داور و مرجع مشترک به وجود می‌آید تا با پذیرش اقتدار و قدرت ساماندهی او از بروز ناامنی و هرج و مرج ممانعت شود. این نیاز در سطح کلان به تکوین دولت می‌انجامد، اما در سطوح میانه و خرد توسط سازمان‌های کمک‌کننده به امنیت از جمله پلیس بوجود می‌آید. در این شکی نیست که سازمان‌هایی از جمله پلیس نقش مهم و مؤثری در برقراری امنیت به صورت تعامل دوسویه با مردم ایفا می‌کنند. همچنین نهادهای خرد دیگری نیز وجود دارد که این تعامل دو سویه در آن‌ها در جهت بهبود وضعیت رفاهی آنها از جمله شوراهای معتمد محل وجود دارد. شوراهایی که با در دست داشتن اعتماد مردمی در حل مشکلات درون محله‌ای از مشارکت مردم بوجود آمده و خود نیز از مشارکت عمومی در جهت رفع موانع استفاده می‌نماید. یکی از اهداف شوراهای محل بهبود وضع رفاهی درون محله‌ای با مشارکت مردمی است که در درون خود یکی از اهداف کوچک‌تر آن حفظ و ارتقاء امنیت محلات با مشارکت مردمی و تعامل با سازمان‌های کلان‌تر از جمله پلیس می‌باشد. حال این سوال مطرح می‌شود که آیا شوراهای معتمد محل توانسته‌اند در حفظ و ارتقاء امنیت اجتماعی نقشی داشته باشند و در این زمینه از مشارکت مردمی نیز بهره برده و نقشی واسط در ارتقاء امنیت عمومی ایفا کنند؟

سوال‌های پژوهش

سوال اصلی

آیا میزان امنیت اجتماعی در منطقه 4 شهر تهران با توجه به بُعد عملکرد شورای معتمد محل در حد مطلوب می‌باشد؟

سوال‌های فرعی

– آیا میزان امنیت اجتماعی در منطقه 4 شهر تهران با توجه به بُعد عملکرد نیروی انتظامی در حد مطلوب می‌باشد؟

– آیا میزان امنیت اجتماعی در منطقه 4 شهر تهران با توجه به بُعد آگاهی شهروندان از قوانین در حد مطلوب می‌باشد؟

مبانی نظری

امنیت اجتماعی

امنیت در لغت به معنای مصون بودن از هرگونه تهدید و تعرض است (خسروشیری و صالح نیا، 1394: 11). در فرهنگ لغات آکسفورد امنیت به معنای وضعیت و احساس ایمن بودن است و ایمن بودن به معنای محافظت در برابر خطر یا ترس، ایمنی در برابر تهاجم معنا شده است. به همین مقیاس ناامنی به معنای وجود تهدید و تعرض علیه فرد، جامعه یا کشور است. پس وقتی که یک فرد احساس ناامنی می‌کند این سوال مطرح می‌شود که ماهیت ناامنی چیست؟ پاسخ به این سوال می‌تواند موارد مختلف باشد؛ جنگ هسته‌ای، بیکاری، درآمد، جرم، فساد و انحرافات اجتماعی. نکته مهم آن است که بایستی دید مفهوم امنیت به چه مرجعی مربوط می‌شود؟ محیط بین‌المللی، ملی و داخلی، مشکلات و مسایل شهری و مشکلات اقتصادی، خانواده و یا احساس فردی و خوشبختی شخص؟ زیرا بر این مبنا می‌توان مرجع تهدید را مشخص و از آن تعریف مناسب ارائه داد؛ بنابراین از نظر لغوی ناامنی اجتماعی به معنی وجود تهدید و تعرض نسبت به جامعه و اجزا تشکیل‌دهنده آن شامل فرد، خانواده، گروه و هویت آن‌هاست. معنای اصطلاحی و عرفی امنیت شامل ابعاد مختلف و گوناگونی است و با شاخص‌ها و معیارهای متفاوتی تعریف و تقسیم‌بندی می‌شود. یک تقسیم‌بندی امنیت بر اساس شاخص مرجع امنیت است یعنی با تشخیص مرجع امنیت، موضوع آن را مشخص می‌نماییم. به عنوان مثال اگر مرجع امنیت فرد باشد می‌گوییم موضوع امنیت فردی است. معیار و شاخص دیگر تعیین مفهوم امنیت، ارزش‌هایی است که در معرض خطر قرار گرفته است. به عنوان مثال ارزش‌های موجود در امنیت ملی، استقلال، تمامیت ارضی و دفاع از سرزمین هستند. هرگاه این ارزش‌ها به خطر می‌افتند، امنیت ملی به خطر افتاده است. یا مثلاً ارزش‌های مطرح در امنیت مالی، پول، سرمایه و اموال هستند و هرگاه این ارزش‌ها در معرض خطر قرار گیرند امنیت مالی به خطر افتاده است؛ لذا تعریف هر بُعد از امنیت به مرجع و موضوعی اشاره دارد که امنیت با آن مرتبط است.

برای مثال هرگاه بخواهیم امنیت فردی را تعریف و ماهیت آن را تبیین کنیم، به فرد و ارزش‌های مورد تهدید آن یعنی جان، سلامتی، حریم خصوصی و سایر متعلقات ارزشمند مورد نظر فرد اشاره می‌کنیم. پس امنیت فردی شامل حفظ و مصون نگهداشتن جان، مال، حریم خصوصی، و دیگر ارزش‌های مهم افراد است و ناامنی فردی شامل تهدید علیه جان، مال، سلامتی افراد و حریم خصوصی آن‌هاست. اما این که چه چیزی تهدید امنیتی محسوب می‌شود، بستگی به تعریف و مفهوم امنیت از نظر ما دارد. امنیت می‌تواند مراجع متعدد و گوناگون داشته باشد. مانند کشور، گروه‌های اجتماعی، افراد و محیط زیست که معمولاً پسوند ملی اجتماعی، انسانی و زیست‌محیطی دارند؛ لذا ارزش‌های در معرض خطر از یک طبقه و مرجع به مرجع دیگر متفاوت است و تهدیدات علیه آنها می‌تواند از منابع گوناگون و به اشکال متفاوت باشد (چلبی، 1376: 205).

جامعه زمانی امن است که حداقل محیط امن را برای اعضای خود جهت یک زندگی مناسب و مطلوب فراهم آورد؛ لذا اگر با جامعه‌ای مواجه باشیم که افراد در جهات مختلف دچار نگرانی و اضطراب بوده و جرم و بزهکاری در آن نرخ بالایی داشته باشد، افراد در خانه و خانواده و در خیابان، بوستان، سینما، در معرض تهدیدهای گوناگون قرار داشته باشند، اصطلاحاً چنین جامعه‌ای ناامن و ناامنی اجتماعی در آن حاکم است. بنابراین امنیت اجتماعی در آن حاکم است. بنابراین امنیت اجتماعی از نظر اصطلاحی و عرف جامعه ما به حداقل امنیت لازم در جامعه برای یک زندگی عادی و معمولی و فقدان دغدغه خاطر جانی، مالی و ارزشی و اعتقادی اشاره دارد. این واژه در این جا به واژه امنیت عمومی نزدیک می‌شود (نائینی، 1390: 74).

امنیت فردی و امنیت اجتماعی

امنیت فردی در جامعه هنگامی تأمین می‌شود که اولاً حقوق پایه‌ای و حیاتی فرد به رسمیت شناخته شود؛ و مبنای این رسمیت منشور ملی و قانون اساسی است. ثانیاً دفاع از این حقوق قانونی به صورت مصرح، نهادینه شده و ساختاری مورد پذیرش قرار گیرد و تحت الشعاع علایق و سلايق شخصی، حزبی و فکری قرار نگیرد. ثالثاً نهادها و نیروهای حراست‌کننده از حقوق اساسی افراد باید پاسخگو باشند؛ یعنی برای مدت معلوم و فقط برای مقطع زمانی مشخصی، نمایندگی مردم را داشته باشند و برای اعمال و تصمیمات خود پاسخگو باشند. رابعاً تدارک حقوق فردی نباید صرفاً حالت درمانی داشته باشد بلکه

نهادهای مسئول باید منابع تدارکاتی و اقدامات پیشگیرانه را در اولویت قرار دهند و به برخورد انفعالی با ناامنی‌های فردی اکتفا نکنند. نکته قابل بحث در امنیت فردی، حفظ معیشت، حیات و حرمت آدمی در مقام انسان است نه در مقام عضو یک حزب یا دارنده فلان مشخصه ویژه دینی، قومی، نژادی و سیاسی و غیره. همه ابنای بشر- فارغ از هرگونه تعلق و تنوع- موضوع امنیت فردی هستند. از این رو در مفهوم امنیت فردی، مرجعیت امنیت، فرد انسانی است که در معرض انواع تهدیدات و خشونت‌های فردی، گروهی و سازمانی و دولتی قرار دارد، و از سوی دیگر واجد استعدادهایی است که در صورت تمهیدات نهادی و قانونی می‌تواند آن‌ها را عینیت بخشیده، منشاء آثار خیر واقع گردد (نصری، 1381: 115).

ویژگی‌های امنیت اجتماعی

الف) جامع بودن: جامع بودن در حوزه امنیت اجتماعی و به طور کلی در بحث امنیت با شمولیت ارتباط پیدا می‌کند، یعنی هر حوزه‌ای را که به اداره امور جامعه مرتبط می‌کند می‌توان برای بسط امنیت اجتماعی ضروری دانست. علت این جامع بودن و شمولیت هم بر این اساس است که فرد یا جامعه از تهدید و خطر مصون باشد و ناامنی نیز حالتی است تهدیدآمیز که در معرض خطر بودن را القاء می‌نماید و خطر یا همان عاملی که وجودش سلب‌کننده امنیت اجتماعی است، در برگزیده وضعیتی است که مخل بر وجود و کمالات آن باشد.

ب) تجزیه ناپذیری: فقدان امنیت اجتماعی یا هر نوع امنیتی در سطح داخلی و بین‌المللی باعث می‌شود که به کل امنیت صدمه وارد گردد. در ارتباط با این مسئله مفاهیم خودی- دیگری معنایی امنیت اجتماعی و هر نوع امنیتی می‌باشد. در سطح کلان خودی کسی است که به اهداف ثابت امنیت اجتماعی شامل انسجام اجتماعی، وحدت ملی، تأمین اجتماعی، رفاه و آسایش، حیثیت داخلی، حفظ و افزایش مشارکت مدنی، استقلال و خودکفایی معتقد است. و دیگری هم اشاره به راهبردهای امنیت داخلی می‌کند که می‌تواند اثرگذار باشد.

ج) ذاتی بودن: هم به معنای عدم نیاز به علت و هم به معنای ضروری و نیاز غیرقابل رفع و ویژگی ناگزیر و غیرقابل گریز می‌باشد، لذا امنیت اجتماعی یعنی مصونیت و نیاز به مصونیت، علم مصونیت و مدافع آن می‌باشد.

د) متمرکز بودن بر عدالت: این مسئله مقدم بر همه امر در جامعه اسلامی می‌باشد. این ویژگی در نظام اسلامی شامل تمام احکام الهی، رعایت حق و قسط و مسئولیت متقابل حاکم و ملت و انصاف و شفقت بر خلق و مانند این‌ها می‌باشد. که باعث می‌شود امنیت اجتماعی با عدالت رابطه داشته باشد.

ه) ضریب هبستگی امنیت با سایر شئون حیات اجتماعی انسان: در واقع برخوردار بودن از امنیت در هر سطح و مفهومی به این معناست که این پدیده برای جامعه بسیار ارزشمند است و از منزلت والایی نسبت به سایر پدیده‌ها اجتماعی برخوردار است. به عبارت دیگر نسبت امنیت و امنیت اجتماعی به سایر امور جامعه مانند نسبت روح به کالبد است. امروزه در هر جامعه‌ای امنیت اجتماعی یا امنیت در هر بُعدی می‌تواند با سایر امور همچون اقتصاد، سلامت، سیاست، دین، فرهنگ و... رابطه داشته باشد. در واقع هر چه ضریب ابعاد حیات اجتماعی جامعه بالاتر باشد، در واقع امنیت هم بیشتر ارتقاء می‌یابد (نصری، 1385: 35-40)

نیروی انتظامی و امنیت

در نظام جمهوری اسلامی ایران، براساس ماده 3 قانون نیروی انتظامی، هدف از تشکیل این نیرو، استقرار نظم و امنیت و تأمین آسایش عمومی و فردی و نگهداری و پاسداری از دستاوردهای انقلاب اسلامی، در چارچوب این قانون و قلمرو کشور ایران است. در ماده چهارم این قانون، 26 وظیفه برای نیروی انتظامی برشمرده شده که می‌توان ابعاد این وظایف را با توجه به شمای زیر، مورد توجه قرار داد. در این خصوص توجه به سه اصل، ضروری است: الف) در رسیدن به اهداف خود، با جامعه همکاری و از نیروی مردمی استفاده نماید. ب) پلیس در راستای اهداف خویش، نباید فقط به مقابله با وقوع جرم اکتفا کند، بلکه باید در زمینه پیشگیری، فعال‌تر عمل کند. ج) حضور فعال پلیس، باید در جامعه کاملاً مشهود و ملموس باشد و در مواقع حضور، باید قوی، فعال و آگاهانه عمل کند. اما حصول به چنین هدفی مستلزم این پیش شرط اساسی است که حساسیت و

اهمیت سازمان‌ها و نهادهای مسئول، درجهت ایفای نقش کلیدی خود در جامعه که بی‌شک در تولید امنیت نقش دارد، نباید نادیده گرفته شود و در واقع، پلیس باید بداند، بدون مشارکت مردم و اقدامات پلیس نیز به تنهایی، نمی‌تواند ضامن استقرار نظم و امنیت در جامعه باشد. در این زمینه، اصول زیر می‌بایست توسط پلیس مورد توجه قرار گیرد: الف) تلاش برای اعتمادسازی و جلب مشارکت مردمی؛ ب) افزایش آگاهی و اطلاع‌رسانی دقیق مردم؛ ج) حفظ حقوق مردم از طریق اعتماد متقابل؛ د) حفظ و یا ارتقاء ظرفیت‌های سازمانی متناسب با نیازهای جامعه؛ ه) افزایش فعالیت‌های خدماتی، باهدف کاهش فعالیت‌های انتظامی؛ و) سپردن برخی مسئولیت‌ها به مردم و یا گروه‌های مردمی (بیات و همکازان، 1387: 137). اگر مردم امید و اثربخشی داشته باشند، مشارکت بیشتر می‌شود. اگر مردم احساس کنند که تماس آن‌ها با پلیس و اطلاع‌رسانی درباره همه ابعاد انتظامی، تأثیرگذار است، این کار را انجام می‌دهند (شرافتی‌پور، 1386: 17).

شورای معتمد محل

شورای معتمد محل شورایی می‌باشد که به صورت انتخابات در محله‌ها برگزار شده و این شورا نقش میانجی‌گری در اختلافات محله را دارا می‌باشند و به این دلیل که نیروی انتظامی محل در این شورا حضور دارد این شورا در امنیت آن محله دارای اهمیت فراوان می‌باشد (توسلی، 1386: 25).

ارکان تشکیل دهنده شورای معتمد محل

الف) اعتماد: در فرهنگ انگلیس آکسفورد به عنوان «اتکا یا اطمینان به نوعی کیفیت یا صفت یک شخص یا یک چیز یا اطمینان به حقیقت گفته‌ای» توصیف می‌شود. در فرهنگ فارسی معین، اعتماد به معنی تکیه کردن بر واگذاشتن کاری به دیگران سپردن چیزی به کسی و در معنی اسمی، وثوق و اطمینان تعریف شده است (طالقانی و دیگران، 1389: 89). علی‌رغم انجام پژوهش‌های مختلف در مورد اعتماد، در میان اندیشمندان علوم اجتماعی توافق کاملی در خصوص این مفهوم وجود ندارد. اعتماد را می‌توان به سه دسته: اعتماد به فرد، اعتماد به گروه و اعتماد به سازمان تقسیم‌بندی نمود. این سه دسته اعتماد با یکدیگر رابطه‌ی تنگاتنگی دارند. بسیاری از

محققان معتقدند که اعتماد واژه‌ای است با معانی مختلف؛ که بیانگر 17 معنی مختلف می‌باشد (کیلدفاف، مهرا، جیووا و بورگاتی،¹2017).

ب) مشارکت: تاکنون از مشارکت تعاریف بسیاری به عمل آمده، گستردگی مفهوم مشارکت و تعبیرهای متعدد از آن یکی از ویژگی‌های خاص این مفهوم است. محسن تبریزی در تعریف مشارکت، بر ارادی بودن فعالیت‌های مشارکتی تأکید نموده است از نظر وی مشارکت به آن دست از فعالیت‌های ارادی دلالت دارد که از طریق آن اعضای یک جامعه در امور محله، شهر و روستا شرکت کرده و به طوری مستقیم یا غیرمستقیم در شکل دادن به حیات اجتماعی مشارکت دارند. مشارکت راهکاری سریع و منعطف جهت دستیابی به منابع و مهارت‌های مکمل می‌باشد. مشارکت، شکاف بین منابع موجود سازمان و الزامات مورد نیاز آینده را پر می‌کند و با ارائه دسترسی سازمان به منابع بیرونی و نیز با ایجاد هم افزایی، ترویج یادگیری و تغییر سریع، رقابت‌جویی سازمان را افزایش می‌دهد (مولر،²2002). مشارکت باعث تسهیم هزینه‌ها و مخاطرات، صرفه‌جویی اقتصادی، کسب دانش و مهارت برای سازمان می‌گردد (ایرلند،³2002). اهمیت مشارکت کارکنان در امور سازمان، سبب به‌وجود آمدن مفهوم «مدیریت مشارکتی» به عنوان یک سبک مدیریتی در سازمان‌ها گردیده است. این نوع مدیریت، بر همکاری و مشارکت علاقه‌مندانه اعضای سازمان در روند فعالیت، آن مبتنی است و می‌خواهد از ایده‌ها و نظریات نیروهای سازمان در جهت رفع مشکلات سازمانی بهره جوید. مشارکت وسیع‌تر، امکان ایجاد اعتماد بیشتری را فراهم می‌آورد و شرکت‌کنندگان در آن، تجربیاتی را به‌دست می‌آورند و فرصت پیدا می‌کنند شاهد و ناظر خیرخواهی، قابلیت اعتماد، شایستگی، درستکاری و وسعت‌نظر شرکاء و همکاران خود باشند. پاول، از این اعتماد فراوان جمعی، به عنوان سرمایه اجتماعی نام می‌برد و با آن، مانند یک ثروت واقعی برخورد می‌کند. مشارکت باعث تسهیم هزینه‌ها و مخاطرات، صرفه‌جویی اقتصادی، کسب دانش و مهارت برای سازمان می‌گردد. امروزه همکاری و مشارکت بین افراد در سازمان به عنوان یکی از ابزارهای مدیریت جمعیت بهبود رقابت‌پذیری سازمان بویژه در محیط‌های پیچیده درآمده است (سلیمی،¹³⁸⁰).

1- Kilduff & Mehra & Gioia & Borgatti

2- Mueller

3- Irelland

اساس تشکیل شورای معتمد محل

الف) همبستگی بیشتر با مردم: کلمن از این ویژگی تحت عنوان فروبستگی یاد کرده و می‌نویسد: در سیستم‌هایی که افراد با یکدیگر وابستگی بیشتری دارند، سرمایه اجتماعی بیشتر است، بنابراین؛ هر چه بیشتر بتواند بیشتر با مردم ارتباط داشته باشد در جمع آنها حضور داشته باشد، در مشکلات و گرفتاری‌ها به آنها کمک کند سرمایه اجتماعی خود را بیشتر کرده است (کلمن،¹ 1384).

ب) آموزش: فوکویاما معتقد است تنها حوزه‌ای که دولت می‌تواند به طور مستقیم و به میزان زیاد بر سرمایه اجتماعی تأثیر بگذارد آموزش و پرورش است، زیرا به این طریق می‌توان سرمایه اجتماعی را در قالب هنجارها و قوانین اجتماعی به افراد منتقل کند. شورای معتمد محل با آموزش‌هایی که به شیوه‌های مختلف به مردم می‌دهد خصوصاً آموزش‌هایی که از طریق رسانه‌ها تصویری می‌دهد می‌تواند بیشترین تأثیر را بر آگاهی مردم و افزایش سرمایه اجتماعی خود داشته باشد (فوکویاما، 1385: 9).

ج) خصوصی‌سازی: فوکویاما می‌گوید دولت‌ها با در دست گرفتن فعالیت‌هایی که بهتر است در اختیار بخش خصوصی یا جامعه مدنی باشد، بر سرمایه اجتماعی تأثیر منفی می‌گذارند. اگر دولت مشغول ساماندهی تمام امور شود، مردم به دولت وابسته می‌شوند و قابلیت همکاری با یکدیگر را از دست می‌دهند. بر این اساس یکی از راههای افزایش سرمایه اجتماعی واگذاری برخی از امور و خدمات پلیسی به بخش خصوصی است. به این طریق هم از مسئولیت‌های پلیس کاسته شده و با حجم کاری کمتری مواجه می‌شود و می‌تواند دقت و سرعت بیشتری از خود نشان دهد، مردم مسئول تمام امور و مشکلات احتمالی را به پلیس ربط نداده و با شرکت‌ها و سازمان‌های خصوصی طرف می‌شوند و اعتمادشان به پلیس کم نمی‌شود و این موضوع سبب تشکیل شورای معتمد محل شد (فوکویاما، 1385: 9).

هاشمی و فرهمند (1394) در مقاله‌ای با عنوان «سیاست جنایی مشارکتی پلیس در بسترسازی امنیت اجتماعی محله‌محور» به روش اسنادی سعی در تبیین سیاست جنایی مشارکتی پلیس در جلب و مشارکت قشرهای مختلف جامعه مدنی، به ویژه پتانسیل عظیم مردمی در محلات به منظور پیشگیری از جرم و تأمین امنیت در محلات را دارد که نتایج حاکی از آن است که در شرایط کنونی جامعه، پلیس زمانی می‌تواند در عرصه تأمین امنیت موفق باشد که از پتانسیل مردمی به عنوان یک سرمایه ملی در سه حوزه آموزش، حمایت و نظارت در مقوله سیاست جنایی مشارکتی پلیسی به نحو صحیح استفاده نماید که این مشارکت جامعه مدنی مستلزم مشارکتی فعال، هدفمند و سنجیده وفق برنامه‌های پیشگیری از جرم می‌باشد.

پورطاهری، افتخاری و صفاری (1394) در پژوهشی با عنوان «ارزیابی نقش شورای حل اختلاف روستایی در امنیت قضایی» با هدف ارزیابی عملکرد و تحلیل نقش شوراهای حل اختلاف روستایی در امنیت قضایی روستاییان انجام گرفته است که نتایج این پژوهش نشان‌دهنده کاهش جرم در دوران پس از تشکیل شورای حل اختلاف روستایی می‌باشد.

تقی‌افرنده، امیری و سالار (1395) در پژوهشی با «عنوان بررسی نقش سرمایه اجتماعی در امنیت محلات شهر تهران» با هدف بررسی نقش سرمایه‌های اجتماعی در امنیت محلات شهر تهران با رویکرد امنیت محله انجام گرفته است که نتایج این پژوهش نشان‌دهنده این است که در منطقه 16 بین سرمایه اجتماعی و امنیت رابطه مستقیم وجود دارد و هرچه سرمایه اجتماعی افزایش یابد میزان امنیت بالاتر می‌رود.

شفیعی (1393) در مقاله‌ای با عنوان «بررسی احساس امنیت اجتماعی و رابطه آن با اقتدار و نفوذ پلیس» با هدف بررسی احساس امنیت اجتماعی شهروندان شهر تبریز و ارتباط آن با اقتدار و نفوذ اجتماعی پلیس می‌باشد انجام گرفته است که طبق یافته‌های تحقیق، بین سن و جنس پاسخگویان و بُعد احساس امنیت فکری پاسخگویان رابطه معناداری مشاهده می‌شود همچنین بین احساس امنیت اجتماعی و طبقه اقتصادی - اجتماعی پاسخگویان رابطه معناداری وجود دارد. متغیر احساس امنیت اجتماعی تحت

تأثیر متغیر اقتدار پلیس یا قدرت نرم است. در کل متغیر اقتدار پلیس 29 درصد از واریانس احساس امنیت اجتماعی را تبیین می‌کند.

داگوپان (1393) در مقاله‌ای که با عنوان «جایگاه و نقش تعاملات اجتماعی پلیس در جلب مشارکت‌های مردم در طرح‌های انتظامی و امنیتی» با هدف پایان نگاه تک بُعدی ناجا به مقوله نظم و امنیت شهری و بهره‌مندی پلیس از سرمایه‌های اجتماعی صورت گرفته است درصدد تدوین الگو و بازسازی مجدد روابط متقابل ناجا با جامعه است. اهمیت این موضوع از جنبه‌های سازمانی و اجتماعی قابل اشاره است، به خصوص باید به نقش تعاملات پلیس در این مورد اشاره کرد: الف) شناخت راه‌های تقویت گرایش مردم به نظم و امنیت و نحوه مشارکت ب) فرایند اعتمادسازی، جهت مشارکت مردم در طرح‌های انتظامی و امنیتی ناجا ج) شناخت قواعد و هنجارهای تعاملات اجتماعی پلیس. نویسنده مقاله بر مبنای دو دیدگاه روانشناسی و دیدگاه تعامل‌گرایان، الگوی تعامل پلیس و مردم را ترسیم نموده است. در این مدل پلیس با رعایت اصول برقراری تعاملات اجتماعی در چهار حوزه گفتمان اجتماعی، تعاملات عاطفی، تعاملات مبادله‌ای و تعاملات مبتنی بر قدرت سعی می‌کند بر اساس شرایط محیطی و وضعیت اجتماعی، به تولید سرمایه اجتماعی پرداخته و در جهت استقرار نظم و امنیت و مشارکت فعال مردم در طرح‌های انتظامی ناجا بهره‌مند گردد (غنی‌لو و جعفری، 1395).

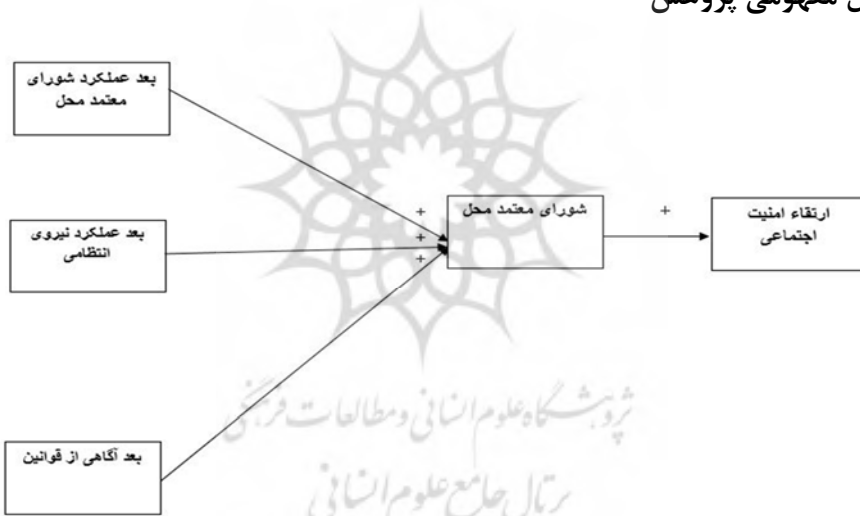
روزبروک، درامز، گرونوگن، هاردین و استرانک¹ (2015) در تحقیقی مشترک پیرامون عوامل مؤثر بر وقوع جرم در 63 مجتمع مسکونی، در سه شهر که با استفاده از تجزیه و تحلیل‌های مستند موجود در بایگانی‌ها، مصاحبه با ساکنان، مدیران ساختمان و افسران پلیس انجام دادند، متوجه شدند که برخی از یافته‌هایشان به طور کامل با پیشگیری کنشی از جرم منطبق می‌باشد. آنان متوجه شدند که هر چه میزان دخالت سکنه در صورت مشاهده فعالیت مجرمانه یا مشکوک در پیرامون آپارتمان‌ها بیشتر باشد، آمار جرایم واقعه در آن محل پایین‌تر می‌آید. در این همکاری‌های نه تنها افراد محله، امنیت محل سکونت خود را با کمک امکانات متفاوت تأمین می‌کنند بلکه به

1- Ruijsbroek & Droomers & Groenewegen & Hardyns & Stronks

منزله یک گروه فشار، می‌توانند نیروی انتظامی را وادار نمایند تا علیه شرایط جرم‌زای آشکار مانند توزیع مواد یا فحشا وارد عمل شوند.

نتایج پژوهش احمدی، عباسی و احمدی (1395) در مطالعه‌ای با عنوان «بررسی میزان احساس امنیت اجتماعی و عوامل مؤثر بر آن، مورد مطالعه: زنان 15 تا 29 سال شهرستان کامیاران» با هدف بررسی میزان احساس امنیت اجتماعی زنان 15 تا 29 سال شهرستان کامیاران و عوامل مؤثر بر آن، با روش پیمایشی انجام گرفته است که نتایج تحقیق حاکی از وجود رابطه‌ی معنادار بین متغیرهای دینداری، مشارکت اجتماعی، عملکرد پلیس، سرمایه اقتصادی، سرمایه فرهنگی به عنوان متغیرهای مستقل و احساس امنیت اجتماعی زنان به عنوان متغیر وابسته وجود دارد.

مدل مفهومی پژوهش

شکل 1- مدل مفهومی پژوهش

روش‌شناسی پژوهش

تحقیق حاضر از نظر هدف تحقیقی کاربردی است و از نظر گردآوری داده‌ها و اطلاعات و روش تجزیه و تحلیل یک تحقیق پیمایشی می‌باشد. جامعه آماری مورد نظر، جمعیت 860 هزار نفری منطقه 4 شهر تهران می‌باشد. روش نمونه‌گیری تصادفی ساده و حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران 384 به دست آمد.

داده‌های پژوهش از طریق پرسشنامه گردآوری شده است. محقق مؤلفه‌های امنیت اجتماعی را در پرسشنامه‌ای 25 سوالی مورد تجزیه و تحلیل قرار داده است و هدف آن بررسی میزان امنیت اجتماعی (عملکرد شورای معتمد محل، عملکرد نیروی انتظامی، آگاهی از قوانین) است.

مؤلفه‌های پرسشنامه

این پرسشنامه دارای سه بُعد می‌باشد. در جدول زیر ابعاد پرسشنامه و نیز سوالات مربوط به هر بُعد ارائه گردیده است:

جدول 1- مؤلفه‌های پرسشنامه

ابعاد	سوالات مربوطه
عملکرد شورای معتمد محل	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 13, 14, 15, 16, 23, 24, و 25
عملکرد نیروی انتظامی	10, 11, 12
آگاهی از قوانین	17, 18, 19, 20, 21 و 22

برای سنجش میزان روایی محتوایی و صوری پرسشنامه، ابتدا مولفه‌های مطرح شده در پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل شماری از متخصصان و اساتید قرار گرفت، لذا تعدادی از سوالات پرسشنامه اصلاح و سپس سوالات تصحیح شده مجدداً در اختیار آنها قرار داده شد و نهایتاً روایی پرسشنامه، مورد تأیید قرار گرفت.

همچنین با توجه به میزان به دست آمده KMO ($0/734$) و معناداری آزمون خی بارتلت ($p < 0/0001$)، انجام تحلیل عامل مورد تأیید قرار گرفت. تحلیل عاملی نیز نشان داد که مجموع زیر عامل $41/68$ درصد از واریانس پرسشنامه بررسی نقش شورای معتمد محل در ارتقاء امنیت اجتماعی مورد مطالعه منطقه 4 شهر تهران را تبیین نموده‌اند. جدول زیر بار عاملی ارزش ویژه و درصد واریانس هر یک از عوامل را نشان

می‌دهد. بر این اساس 16 سوال در عملکرد شورای معتمد محل قرار می‌گیرند که با ارزش ویژه 8/29 و درصد واریانس 18/85 قوی‌ترین عامل تبیین‌کننده، مؤلفه عملکرد نیروی انتظامی با 3 سوال، ارزش ویژه 5/13 و درصد واریانس 11/67 دومین عامل تبیین‌کننده، آگاهی از قوانین با 6 سوال و با ارزش ویژه 4/91 و درصد واریانس 11/16 سومین عامل تبیین‌کننده، روایی مقیاس حاضر را تأیید می‌کنند.

جدول 2- تحلیل عامل ابعاد پرسشنامه بررسی نقش شورای معتمد محل در ارتقاء امنیت اجتماعی

مورد مطالعه منطقه 4 شهر تهران

سوالیات	سازماندهی متناسب	مؤلفه فناوری اطلاعات	تمرکز بر مشتریان اصلی
سوال 1	0/58		
سوال 2	0/63		
سوال 3	0/66		
سوال 4	0/46		
سوال 5	0/63		
سوال 6	0/43		
سوال 7	0/60		
سوال 8	0/52		
سوال 9	0/73		
سوال 13	0/47		
سوال 14	0/70		
سوال 15	0/84		
سوال 16	0/36		
سوال 23	0/65		
سوال 24	0/52		
سوال 25	0/80		
سوال 10		0/47	
سوال 11		0/57	
سوال 12		0/64	
سوال 17			0/73
سوال 18			0/65
سوال 19			0/59
سوال 20			0/50
سوال 21			0/50
سوال 22			0/65

جدول 2- ارزش ویژه و درصد واریانس نقش شورای معتمد محل در ارتقاء امنیت اجتماعی مورد مطالعه منطقه 4 شهر تهران

ارزش ویژه	8/29	5/13	4/91
درصد واریانس	18/85	11/67	11/16
واریانس کل	41/68		

برای محاسبه پایایی این مقیاس از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. در این تحقیق محاسبه ضریب آلفای کرونباخ با نرم افزار Spss21 انجام گرفت که نتیجه این تحلیل برای مؤلفه‌های چهارگانه به شرح زیر می‌باشد:

جدول 3- مقادیر ضریب آلفای کرونباخ مؤلفه‌های پرسشنامه مورد مطالعه

مؤلفه	تعداد سوال	ضریب آلفای کرونباخ
عملکرد شورای معتمد محل	16	0/71
عملکرد نیروی انتظامی	3	0/76
آگاهی از قوانین	6	0/73

در جدول 3 مقدار ضریب آلفای کرونباخ هر کدام از مؤلفه‌ها محاسبه شده که این مقادیر نشان‌دهنده اعتبار قابل قبول مؤلفه‌ها در پرسشنامه مورد مطالعه می‌باشد. همچنین مقدار ضریب آلفای کرونباخ مقیاس با تعداد 25 گویه برابر با 0/72 بدست آمد. این مقدار نشان‌دهنده همبستگی بسیار بالا بین سوالات می‌باشد (همبستگی نزدیک به یک). بنابراین پرسشنامه مورد مطالعه از اعتبار بالایی برخوردار می‌باشد. برای تجزیه و تحلیل داده‌های منتج از هریک از فرضیات فرعی از آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده شده است.

یافته‌های پژوهش

الف) یافته‌های توصیفی: داده‌های بدست آمده از پرسشنامه با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS، در دو سطح تجزیه و تحلیل می‌شوند. در سطح اول با استفاده از روش‌های آمار توصیفی (فراوانی، میانگین و انحراف معیار) و در سطح دوم با استفاده از روش‌های آمار استنباطی (آزمون t تک نمونه‌ای) و آزمون فریدمن جهت رتبه‌بندی عوامل مؤثر، داده‌های بدست آمده از سؤال‌های پرسشنامه تجزیه و تحلیل شده و به سؤال‌های پژوهش پاسخ داده می‌شود. در این بخش ابتدا به تحلیل توصیفی متغیرهای مورد مطالعه که شامل میانگین، میانه، انحراف معیار و واریانس را برای متغیرهای مورد

مطالعه محاسبه شده است. مقدار میانگین متغیر مؤلفه آگاهی از قوانین برابر با 3/21 می‌باشد که بیشترین میانگین در بین متغیرهای پرسشنامه مورد مطالعه را دارد. در ادامه مقدار میانه برای همین متغیر برابر 3/20 می‌باشد. انحراف استاندارد نیز برای متغیرهای موجود محاسبه گردید و متغیر عملکرد شورای معتمد محل با انحراف معیار 0/39 دارای کمترین انحراف معیار یا به عبارتی پراکندگی داده‌ها نسبت به میانگین نسبت به دیگر متغیرهای پرسشنامه مورد مطالعه می‌باشد و متغیر عملکرد نیروی انتظامی با انحراف معیار 0/70 دارای بیشترین انحراف معیار یا به عبارتی پراکندگی داده‌ها نسبت به میانگین نسبت به دیگر متغیرهای پرسشنامه مورد مطالعه می‌باشد. همچنین مقدار واریانس نیز محاسبه گردید و نتیجه عیناً مشابه انحراف معیار می‌باشد.

جدول 4- اطلاعات توصیفی متغیرهای مورد مطالعه پژوهش

متغیر	میانگین	میانه	انحراف معیار	واریانس
عملکرد شورای معتمد محل	08/3	20/3	39/0	15/0
عملکرد نیروی انتظامی	16/3	66/3	70/0	49/0
آگاهی از قوانین	21/3	20/3	62/0	38/0

ب) یافته‌های استنباطی: در یافته‌های استنباطی، برای بررسی نقش شورای معتمد محل در ارتقاء امنیت اجتماعی مورد مطالعه منطقه 4 شهر تهران، از آزمون تی تک نمونه‌ای و همچنین از آزمون فریدمن برای بررسی رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر نقش شورای معتمد محل در ارتقاء امنیت اجتماعی مورد مطالعه منطقه 4 شهر تهران، استفاده شده است. کلیه آزمون‌ها در سطح معناداری پنج درصد ($\alpha = 0,05$) می‌باشد. فرضیه کلی: میزان امنیت اجتماعی در منطقه 4 شهر تهران با توجه به بُعد عملکرد شورای معتمد محل در حد مطلوب می‌باشد.

برای بررسی میزان امنیت اجتماعی در منطقه 4 شهر تهران با توجه به بُعد عملکرد شورای معتمد محل از آزمون t استیودنت استفاده می‌شود. مرز شدت پایین برای این عامل 3 در نظر گرفته شده است بنابراین باید مفروضات آماری زیر در سطح اطمینان 95 درصد مورد بررسی قرار گیرند:

فرض صفر: میانگین میزان امنیت اجتماعی در منطقه 4 شهر تهران با توجه به بُعد عملکرد شورای معتمد محل مساوی 3 است.

فرض مقابل: میانگین میزان امنیت اجتماعی در منطقه 4 شهر تهران با توجه به بُعد عملکرد شورای معتمد محل مساوی 3 نیست.

جدول 5- آمار توصیفی مؤلفه مورد مطالعه

خطای استاندارد میانگین	انحراف معیار	میانگین	تعداد
0/04	0/39	3/08	384

با توجه به جدول 5 میانگین میزان امنیت اجتماعی در منطقه 4 شهر تهران با توجه به بُعد عملکرد شورای معتمد محل از 3 بیشتر می‌باشد. در ادامه برای متغیر میزان امنیت اجتماعی در منطقه 4 شهر تهران با توجه به بُعد عملکرد شورای معتمد محل نیز انحراف معیار و خطای استاندارد میانگین آورده شده است.

جدول 6- آزمون t-test

Test Value = 3					
فرضیه فرعی 1	مقدار t	درجه آزادی	سطح معناداری (دو دامنه)	اختلاف میانگین	فاصله اطمینان 95 درصد برای اختلاف میانگین‌ها
				حد بالا	حد پایین
	4/834	383	0/015	0/18	0/007

در جدول 6 برای بررسی چگونگی تاثیر میزان امنیت اجتماعی در منطقه 4 شهر تهران با توجه به بُعد عملکرد شورای معتمد محل از آزمون t-test تک نمونه‌ای استفاده شده است. با توجه به این که سطح معنی‌داری محاسبه شده در جدول فوق کمتر از 0/05 می‌باشد ($sig < .05$)، لذا فرض صفر پذیرفته می‌شود، در نتیجه تأثیر میزان امنیت اجتماعی در منطقه 4 شهر تهران با توجه به بُعد عملکرد شورای معتمد محل بطور معناداری قابل قبول می‌باشد.

فرضیه فرعی 1: آیا میزان امنیت اجتماعی در منطقه 4 شهر تهران با توجه به بُعد عملکرد نیروی انتظامی در حد مطلوب می‌باشد.

برای بررسی چگونگی تأثیر میزان امنیت اجتماعی در منطقه 4 شهر تهران با توجه به بُعد عملکرد نیروی انتظامی از آزمون t استیودنت استفاده می‌شود. مرز شدت پایین برای این عامل 3 در نظر گرفته شده است بنابراین باید مفروضات آماری زیر در سطح اطمینان 95 درصد مورد بررسی قرار گیرند:

فرض صفر: میانگین میزان امنیت اجتماعی در منطقه 4 شهر تهران با توجه به بُعد عملکرد نیروی انتظامی مساوی 3 است.

فرض مقابل: میانگین میزان امنیت اجتماعی در منطقه 4 شهر تهران با توجه به بُعد عملکرد نیروی انتظامی مساوی 3 نیست.

جدول 7- آمار توصیفی مؤلفه مورد مطالعه

خطای استاندارد میانگین	انحراف معیار	میانگین	تعداد
0/08	0/70	3/16	384

با توجه به جدول 7 میانگین مؤلفه میزان امنیت اجتماعی در منطقه 4 شهر تهران با توجه به بُعد عملکرد نیروی انتظامی از 3 بیشتر می باشد. در ادامه برای متغیر میزان امنیت اجتماعی در منطقه 4 شهر تهران با توجه به بُعد عملکرد نیروی انتظامی نیز انحراف معیار و خطای استاندارد میانگین آورده شده است.

جدول 8- آزمون t-test

Test Value = 3					
فرضیه فرعی 2	مقدار t	درجه آزادی	سطح معناداری (دو دامنه)	اختلاف میانگین	فاصله اطمینان 95 درصد برای اختلاف میانگینها
				حد بالا	حد پایین
	2/862	383	0/008	0/16	0/33
				0/011	

در جدول 8 برای بررسی چگونگی تأثیر میزان امنیت اجتماعی در منطقه 4 شهر تهران با توجه به بُعد عملکرد نیروی انتظامی از آزمون t-test تک نمونه‌ای استفاده شده است. با توجه به این که سطح معنی‌داری محاسبه شده در جدول فوق کمتر از 0/05 می‌باشد ($sig < .05$)، لذا فرض صفر پذیرفته می‌شود، در نتیجه تأثیر میزان امنیت اجتماعی در منطقه 4 شهر تهران با توجه به بُعد عملکرد نیروی انتظامی بطور معناداری قابل قبول می‌باشد.

فرضیه فرعی 2: آیا میزان امنیت اجتماعی در منطقه 4 شهر تهران با توجه به بُعد آگاهی از قوانین در حد مطلوب می‌باشد.

برای بررسی چگونگی تأثیر میزان امنیت اجتماعی در منطقه 4 شهر تهران با توجه به بُعد آگاهی از قوانین از آزمون t استیودنت استفاده می‌شود. مرز شدت پایین برای این

عامل 3 در نظر گرفته شده است بنابراین باید مفروضات آماری زیر در سطح اطمینان 95 درصد مورد بررسی قرار گیرند:

فرض صفر: میانگین میزان امنیت اجتماعی در منطقه 4 شهر تهران با توجه به بُعد آگاهی از قوانین مساوی 3 است.

فرض مقابل: میانگین میزان امنیت اجتماعی در منطقه 4 شهر تهران با توجه به بُعد آگاهی از قوانین مساوی 3 نیست.

جدول 9- آمار توصیفی مؤلفه مورد مطالعه

تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای استاندارد میانگین
384	3/21	0/62	0/07

با توجه به جدول 9 میانگین میزان امنیت اجتماعی در منطقه 4 شهر تهران با توجه به بُعد آگاهی از قوانین از 3 بیشتر می‌باشد. در ادامه برای متغیر میزان امنیت اجتماعی در منطقه 4 شهر تهران با توجه به بُعد آگاهی از قوانین نیز انحراف معیار و خطای استاندارد میانگین آورده شده است.

جدول 10- آزمون t-test

Test Value = 3			
فرضیه فرعی 3	مقدار t	درجه آزادی	سطح معناداری (دو دامنه)
فاصله اطمینان 95 درصد برای اختلاف میانگینها			
حد بالا			
حد پایین			
0/05	0/36	0/21	0/005
		383	2/748

در جدول 10 برای بررسی چگونگی تأثیر میزان امنیت اجتماعی در منطقه 4 شهر تهران با توجه به بُعد آگاهی از قوانین از آزمون t-test تک نمونه‌ای استفاده شده است. با توجه به این که سطح معنی‌داری محاسبه شده در جدول فوق کمتر از 0/05 می‌باشد ($sig < .05$)، لذا فرض صفر پذیرفته می‌شود، در نتیجه تأثیر میزان امنیت اجتماعی در منطقه 4 شهر تهران با توجه به بُعد آگاهی از قوانین بطور معناداری قابل قبول می‌باشد. جهت بررسی تأثیر هر کدام از مؤلفه‌ها در میزان امنیت اجتماعی، از آزمون فریدمن استفاده شد. نتایج حاصل از آزمون فریدمن جهت آزمون این سوال در جدول زیر خلاصه شده است.

جدول 11- نتایج حاصل از رتبه بندی فریدمن برای اولویت بندی سه مؤلفه مورد پذیرش

رتبه میانگین	مؤلفه	ردیف
1/93	عملکرد شورای معتمد محل	1
2/00	عملکرد نیروی انتظامی	2
2/07	آگاهی از قوانین	3

Sig=0/000

Df= 2

Chi-Square=63/777

با توجه به اطلاعات جدول 11 حاصل از آزمون فریدمن می توان گفت چون معناداری کمتر از 05 می باشد، لذا رتبه بندی عوامل تأثیرگذار بر بررسی میزان امنیت اجتماعی از نظر درجه اهمیت معنی دار است و آزمون فریدمن مورد قبول می باشد و می توان گفت در بین سه مؤلفه مورد مطالعه، مؤلفه آگاهی از قوانین دارای بیشترین اهمیت و تأثیرگذاری و در ادامه عملکرد نیروی انتظامی و همچنین مؤلفه عملکرد شورای معتمد محل از اهمیت پایین تری برخوردار است. بنابراین می توان گفت که تأثیرگذاری مؤلفه ها بر بررسی میزان امنیت اجتماعی معنی دار بوده و پذیرفته می شود.

بحث و نتیجه گیری

شورای معتمد محله پدیده ای مؤثر در کشور به شمار می رود. با اجرای این طرح در سال های اخیر بسیاری از مشکلات مردم، حل و از اتلاف وقت و هزینه جلوگیری به عمل آمده است. شاید یکی از مهم ترین نقاط قوت این شوراها، محلی بودن آن است. اعضای این شوراها با توجه به وضعیت و شرایط فرهنگی - اجتماعی منطقه به فعالیت در آن می پردازند. سابقه فعالیت این گونه شوراها در کشورمان طولانی است. قبل از انقلاب قانون شوراها یا داورى یا خانه های اصناف در روستاهای مختلف وجود داشته است و با قدری تغییر می توان آنها را مشابه شوراهاى کنونی ارزیابی کرد. تجربه قضایی در کشورهای پیشرفته دنیا نیز ثابت کرده که برای حرکت در جهت جرم زدایی، نباید هر مطلبی در دادگاه بررسی شود، بلکه وجود نهادهای شبه قضایی که دارای اختیارات دادگاه است، بسیار ضروری به نظر می رسد. در ایران سالانه 5 میلیون پرونده وارد دستگاه قضایی می شود که از نظر حجم با پرونده های قضایی کشورهایی چون چین یا هند برابری می کند. این سیل وحشتناک پرونده ها قطعاً برای دستگاه قضایی مسئله ساز خواهد بود، این که آیا دادگاه ها و قضات موجود توانایی حل و فصل این تعداد پرونده را

دارند؟ البته این تعداد علاوه بر پرونده‌های قدیمی است. در بعضی از شعب با پرونده‌های 20 ساله مواجه هستیم که این مسئله منجر به اطاله دادرسی، از بین رفتن وقت مردم و عدم رضایت آنها خواهد شد که یکی از مسئولان قضایی دلایل بروز این اتفاق را کم توجهی به نهادهای شبه قضایی که شوراهای حل اختلاف مصداق مهم آن است، برشمرد. در شورای معتمد محل مهم‌ترین کارکرد، تلاش برای ایجاد سازش بین طرفین دعواست. البته کلیه مراحل رسیدگی به این دعاوی به صورت اختیاری و مجانی است. یکی از بزرگ‌ترین گله‌های موجود از شروع کار شورای معتمد محل، نداشتن تشکیلات مصوب و مستقل از جمله تشکیلات اداری، قضایی و مالی مناسب برای این شوراهاست. شوراها نیازمند تشکیلات قضایی و اداری منسجم هستند، اگرچه از نظر کیفی توجه به آموزش و ارائه خدمات آموزشی به اعضای شوراها در دست اجرا است.

از سویی دیگر وجود امنیت اجتماعی مقدم بر هر پیشرفت و توسعه‌ای در جامعه می‌باشد. تا شرایطی فراهم نشود که مردم احساس امنیت کنند نمی‌توان به پویایی و پیشرفت جامعه امیدوار بود. وجود امنیت اجتماعی در طول تاریخ همواره مورد توجه بوده است و با توجه به پیشرفت جامعه و افزایش انتظارات مردم، امروزه بیش از پیش مورد توجه قرار گرفته است. وجود امنیت اجتماعی بدور از هرگونه تبعیض نژادی، قومی و جنسی باید در جامعه برقرار گردد. احساس امنیت پدیده‌ای ذهنی و در عین حال نسبی است؛ ذهنی به این معنا که حاصل برداشت شخص از مجموع تجربیات فردی و جمعی می‌باشد که خانواده‌ها یا به طور مستقیم در آنها مشارکت داشته‌اند یا این که طی فرایند جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری به آنان انتقال یافته است. احساس امنیت پدیده‌ای نسبی می‌باشد، به این معنا که مقیاس ترجیح‌ها و سلسله مراتب اولویت‌های امنیتی نه تنها برحسب گروه‌ها و قشرهای اجتماعی، بلکه برحسب دورنمای شخصی افراد متفاوت است. بنابراین در شرایط امنیتی برابر، خانواده‌ای ممکن است احساس امنیت کند و خانواده دیگری احساس ناامنی. سخن دیگر، یک امنیت میانگین وجود ندارد که همه خانواده‌ها بر سر آن توافق کنند. بنابراین، احساس امنیت می‌تواند برحسب تحصیلات، پایگاه اجتماعی و شرایط اقتصادی خانواده‌ها متفاوت باشد و در این پژوهش نقش شورای معتمد محل در امنیت اجتماعی مورد بررسی قرار گرفت. نتایج فرضیات مشروحه پژوهش با تحقیقات پورطاهری (1394)، تقی افزند (1393) و مرادیان (1388)

همسو می‌باشد و با پژوهش‌های نصری (1385) و بوسجین (1393) ناهمسو می‌باشد. در بین سه مؤلفه مورد مطالعه، مؤلفه آگاهی از قوانین دارای بیشترین اهمیت و تأثیرگذاری و عملکرد نیروی انتظامی، و در انتها مؤلفه عملکرد شورای معتمد محل از اهمیت پایین‌تری برخوردار است. لذا می‌توان نتیجه گرفت که تأثیرگذاری مؤلفه‌ها بر بررسی میزان امنیت اجتماعی معنی‌دار بوده و پذیرفته می‌شود.

آگاهی از قوانین نقش بسیار مهمی در ارتقاء امنیت اجتماعی دارد. به طور کلی در جوامع امروزی که بسیاری از مسائل در جامعه شکل می‌گیرد. آموزش صحیح قوانین به شهروندان می‌تواند بیشترین تأثیر را بر روی شهروندان برای جلوگیری از آسیب‌های اجتماعی داشته باشد. در این راستا آموزش‌های مربوط به ارتقای کمی و کیفی امنیت باید به قدری ساده‌سازی شود که برای عموم مردم قابل فهم و اجرا باشد و بتوانند آن آموزش‌ها را به راحتی به خانواده و اطرافیان خود منتقل کنند. شورای معتمد محل به عنوان نهادی که نقش بسیاری در افزایش امنیت در سطح محلات دارد باید در مرحله اول قوانین را به طور مشخص برای محلات مختلف داشته باشد که با آموزش آن به شهروندان از آسیب‌های اجتماعی جلوگیری کند. در این پژوهش مشاهده شد که عملکرد نیروی انتظامی و ارتباط آن با شورای معتمد محل نیز تأثیر مستقیمی بر بهبود امنیت اجتماعی دارد. در فرآیند کنترل و مبارزه با جرم، در راستای برقراری نظم عمومی و امنیت اجتماعی پایدار، نیروی انتظامی جایگاه ویژه‌ای دارد و می‌تواند با توسل به راهکارهای گوناگون به این پدیده واکنش نشان دهد. چرا که نیروی انتظامی به عنوان متولی امنیت در جامعه، مسئولیت اصلی برقراری امنیت در جامعه را برعهده دارد. بدین منظور پیشگیری از وقوع جرم از اصلی‌ترین اهداف نیروی انتظامی در هر جامعه می‌باشد؛ چرا که هرگونه واکنش بعد از وقوع جرم محققاً می‌تواند درمانی برای امنیت از دست رفته باشد در حالی که در پیشگیری، پلیس به دنبال اقداماتی است تا بتواند مجرمین احتمالی را از خطر تهدید و تجاوز شهروندان مصون بدارد. پیشگیری پلیسی عمده‌تاً به دو صورت وضعی و اجتماعی صورت می‌گیرد. در پیشگیری وضعی هدف کنترل وضعیت‌های ماقبل جنایی و کاهش یا حذف فرصت‌های ارتکاب جرم از طریق افزایش موانع ارتکاب جرم و یا دشوار و سخت نمودن مسیر ارتکاب جرم می‌باشد. به نحوی که با افزایش هزینه‌های ارتکاب جرم از به فعلیت در آمدن اندیشه مجرمانه

جلوگیری به عمل آید. این نوع پیشگیری نوعی کنترل موقتی بزهکاری می‌باشد چرا که منجر به ظهور و بروز روش‌های جدید ارتکاب جرم و جابجایی جرم می‌شود. عملکرد شورای معتمد محل با توجه به مشکلاتی که در ساختار آن وجود دارد و ناآشنایی بسیاری از مردم با آن اثر کمتری را در این رابطه دارد. به نظر می‌رسد قوه قضاییه و وزارت کشور با آموزش و ایجاد ارتباط با ارگان‌های اجرایی می‌تواند این نقش را پررنگ‌تر و این نهاد را در این راستا کارا تر کند.

پیشنهادها

با توجه به نتایج پژوهش، پیشنهادهای زیر قابل ارائه می‌باشد:

در زمینه اقدامات سازمانی می‌توان به ارتقاء امنیت اجتماعی از طریق نهادها و سازمان‌های مختلف ذی‌ربط، افزایش سطح کارآمدی دستگاه‌ها و نهادهای مختلف اجتماعی در ارتقاء وجدان کار و ایجاد روحیه تعاون و همکاری، همیاری، مشارکت و نوع دوستی و گسترش نهادهای مدنی ذی‌ربط، تقویت هنجارهای سلامت بخش از جمله ارتقاء اعتماد اجتماعی به همراه تقویت همکاری‌های بین سازمانی با مدیران سلامت در نهادهای مختلف، همچنین تأمین شبکه‌های حمایت اجتماعی برای در اختیار قراردادن کمک‌های مختلف مادی، احساسی و مشورتی، به ویژه در سازمان‌های مختلف برای کاهش اضطراب و افسردگی در بحث امنیت اجتماعی اشاره کرد.

استفاده از افراد مجرب در شورای معتمد محل و ارتقاء سطح دانش علمی افراد مسئول در راستای اعتمادسازی بین مردم و شورای معتمد محل با ارائه خدمات مطلوب انتظامی و کسب رضایت حداکثری. *تال جامع علوم انسانی*
استفاده از تجارب و نظرات شورای معتمد محل در ارتباط با چگونگی ایجاد امنیت عمومی (اجتماعی) از طریق نقش‌های مختلف فرهنگی، اقتصادی، امنیتی، توجیهی، توصیه‌ای و ...

استفاده از نقش میانجی‌گرایانه شورای معتمد محل در اختلافات محلی در جهت افزایش وجهه آنان در نزد مردم و در نتیجه بهبود امنیت اجتماعی.

تقویت ارتباطات بین اعضای شورای معتمد محل و مراجع انتظامی امنیتی در جهت معرفی و تحویل افراد مجرم جامعه محلی، توسط شورای معتمد محل.
تقدیر از اعضای شورای معتمد محل با در نظر گرفتن پاداش‌های مادی و معنوی در جهت افزایش انگیزه آنان.

- آزر، ادوارد و این مون چونگ (1379). امنیت ملی در جهان سوم. تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- احمدی، آرمان؛ عباسی، رضا و احمدی، کاروان (1395). بررسی میزان احساس امنیت اجتماعی و عوامل مؤثر بر آن (مورد مطالعه: زنان 15 تا 29 سال شهرستان کامیاران). فصلنامه علمی-پژوهشی مطالعات امنیت اجتماعی، شماره 46.
- افرند، تقی؛ امیری، عبدالرضا و سالار، روح الله (1395). بررسی نقش سرمایه اجتماعی در امنیت محلات شهر تهران با رویکرد امنیت محله محور. فصلنامه علمی- پژوهشی وزارت علوم، سال یازدهم، شماره 2، صص 145-162.
- افشار کهن، جواد (1382). درآمدی بر جامعه‌شناسی مسائل اجتماعی. چاپ اول، تهران: نشر سلمان- سایه هور.
- بوسجین، رقیه و گندشمین، مجتبی (1393). رویکرد اجتماعی پلیس و تأثیر آن بر احساس امنیت خانواده‌ها (مطالعه موردی پایتخت). فصلنامه علمی تخصصی دانش انتظامی پلیس پایتخت، سال هفتم، شماره 4، پیاپی 23.
- بیات، بهرام؛ شرافتی‌پور، جعفر و عبدی، نرگس (1387). پیشگیری از جرم با تکیه بر رویکرد اجتماع‌محور (پیشگیری اجتماعی از جرم). معاونت اجتماعی نیروی انتظامی، اداره کل معاونت اجتماعی.
- پورطاهری، مهدی؛ افتخاری، عبدالرضا و صفری، عبدالله (1394). ارزیابی نقش شوراهای حل اختلاف روستایی در امنیت قضایی روستاییان (مطالعه موردی: روستاهای شهرستان مرند). فصلنامه علوم اجتماعی، شماره 2.
- توسلی، غلام‌عباس (1386). امنیت اجتماعی با نگرش محله‌ای. نامه پژوهش فرهنگی، دوره ششم، شماره نهم، صص 23-41.
- چلبی، مسعود (1376). جامعه‌شناسی نظم، تشریح و تحلیل نظری نظم اجتماعی. نشر نی، چاپ اول.
- خسرو شیری، علی و صالح‌نیا، نسترن (1394). جایگاه امنیت و نقش پلیس در تأمین امنیت جامعه اسلامی با تأکید بر دیدگاه مقام معظم رهبری (مد ظله العالی). فصلنامه علمی تخصصی دانش انتظامی پلیس پایتخت، دوره هشتم، تابستان، صص 9-35.

- سلیمی، محمد حسین (1380). مشارکت و مدیریت مشارکتی در آموزش و پرورش. مدیریت در آموزش و پرورش، شماره 28.
- شرافتی‌پور، جعفر (1386). عوامل مؤثر بر افزایش مشارکت مردم در حوزه امنیت عمومی با تکیه بر نقش پلیس. فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی، سال سوم، شماره 11-12، تهران: معاونت اجتماعی ناجا.
- شفیعی زازلی، مهدی (1393). بررسی احساس امنیت اجتماعی و رابطه آن با اقتدار و نفوذ پلیس. فصلنامه دانش انتظامی آذربایجان شرقی، دوره چهارم، پیاپی 15، صص 1-24.
- طالقانی، غلامرضا؛ فرهنگی، علی اکبر و جعفری، عابد (1389). طراحی مدل عوامل مؤثر بر اعتماد شهروندان نسبت به مدیریت شهری. فصلنامه مدیریت دولتی، مقاله 6، دوره 2.
- غنی‌لو، رضا و جعفری، پرویز (1395). بررسی نقش همکاری معتمدان محلی بر میزان ارتقاء امنیت عمومی در استان ایلام. فصلنامه علمی تخصصی دانش انتظامی ایلام، سال پنجم، شماره بیستم.
- فوکویاما، فرانسیس (1385). پایان نظم سرمایه اجتماعی و حفظ آن. ترجمه، غلام عباس توسلی، تهران: حکایت قلم نوین.
- کلمن، جیمز (1384). نقش سرمایه اجتماعی در ایجاد سرمایه انسانی، اجتماعی، اعتماد، دموکراسی و توسعه. ترجمه، خاکباز، افشین و پویان، حسن، تهران: انتشارات شیرازه.
- گیدنز، آنتونی (1373). جامعه‌شناسی. ترجمه: منوچهر صبوری، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- مرادیان، محسن (1388). تهدید و امنیت. تهران: معاونت اطلاعات آجا.
- نائینی، کاظم (1390). درآمدی نظری بر امنیت جامعه‌ای (مفاهیم، مؤلفه‌ها و نظریه‌ها). چاپ اول، تهران: انتشارات پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- نصری، قدیر (1385). روش و نظریه‌پردازی در امنیت‌پژوهی. چاپ اول، تهران: انتشارات پژوهشگاه مطالعات راهبردی.
- نصری، قدیر (1381). معنا و ارکان جامعه‌شناسی امنیت. فصلنامه راهبرد، زمستان، شماره 26، صص 112-133.
- نصیری معصومه و اعظمی، هادی (1385). نابرابری‌های شهری تهدیدی برای امنیت اجتماعی تهران، رویکردی در جغرافیای سیاسی. فصلنامه ژئوپلیتیک، دوره 2، شماره 1، پیاپی 3، صص 42-61.

– هاشمی، حمید و فرهمند، حمیدرضا (1394). سیاست جنایی مشارکتی پلیس در بستر سازی امنیت اجتماعی محله محور. فصلنامه علمی تخصصی دانش انتظامی پلیس پایتخت، سال ششم، شماره 4، پیاپی 19.

- Ireland , R . D , Hitt , M . A , (2002) , Alliance , Management as source Of competitive Advantage . Journal Of management .
- Kilduff M., Mehra A., (Denny) Gioia D.A., Borgatti S. (2017) Brokering Trust to Enhance Leadership: A Self-Monitoring Approach to Leadership Emergence. In: Glückler J., Lazega E., Hammer I. (eds) Knowledge and Networks. Knowledge and Space, vol 11. Springer, Cham.
- Mueller , C. and , Herstatt , C . (2002) , " Inter firm cooperation : a brief overview of current theoretical Findings and issues for future research . Int . J . Human Resource Development and management.
- Ruijsbroek A, Droomers M, Groenewegen PP, Hardyns W, Stronks K (2015). Social safety, self-rated general health and physical activity: Changes in area crime, area safety feelings and the role of social cohesion. Health Place; 31:39-45.

